

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. február 21.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 16. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorérr, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A közoktatásügyi miniszter vezéreszillaga.

A földmívelésügyi költségvetés elintézése után a képviselőház megkezdte a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalását. Wlassics Gyula kultuszminiszter nyitotta meg azt hosszabb, gondolatokban gazdag, helyenként magasan szárnyaló s osztatlan élénk helyesléssel fogadott exposéval. Követi az eddigi szokást, úgy mond, midőn a tárczája fölötti vita megnyitása előtt szót kér. El kell ismernünk, ez a szokás egészen helyén valónak tetszik kivált a vallás- és közoktatásügyi költségvetésnél s ezért fölötté rokonszenves is. Mert egy tárczájánál sem játszik oly fontos szerepet az idealizmus, mint a vallás- és közoktatásügyinél. Itt az anyagi érdekeknek csak alárendelt szerepük van, itt a kulturális javakért való lelkesedés és érzék oly mértékben szükséges, hogy azt a négyszáznál több hurral ellátott hangszert, melynek parlament a neve, egészen más hangra kell hangolni, hogy a kellő zenét adja. És Wlassics Gyula nemcsak aressortjában mester, hanem annak a helyes hangnak a megütésében is, mely budgetje tárgyalásához szükséges. Kinek lelke nem rezdülne meg hatalmasan, midőn egy magyar miniszter szíve egész melegével hirdeti, hogy előtte mindig az a gondolat és az a cél lebeg, hogy egységes nemzetet teremtsen és midőn arra hívja fel hallgatóit, hogy e céllal szemben ne a párt-

szempontra gondoljanak, hanem ezt a vezéreszillagot kövessék?!

Nemcsak a képviselőház, hanem az egész ország hallani fogja e hívószót s lelkesedéssel követi azt és egyetlen nemzetiesség sem fog félreállni, mert ez a felhívás annyira különbözik a gyakran torkodva fellépő chauvinizmustól, mint a valódi arany a talmitól, vagy a hegyi forrás kristálytiszta üdítő vize a pocsolya zavaros nedvétől.

A miniszter meglehetősen behatóan foglalkozott a közoktatásügy minden ágával, míg azokat az ügyeket, melyek a vallásügyi kormányzathoz tartoznak, alig érintette. Legfőbb okát ennek alkalmasintabban kell keresni, hogy az idő már nagyon előrehaladt, midőn beszélni kezdett. A Ház az idő előrehaladta daczára még szívesen hallgatta volna ugyan a minisztert, de ő böles mérsékletet tanusított, mit annál könnyebben tehetett, minthogy bőven lesz még alkalmunk a vita folyamán egyet-mást elmondani. Tárczájának fontosabb részét mégis csak a közoktatásügy adja és amit ezen a téren Wlassics Gyula és nagy elődjei végeztek, kell, hogy minden elfogulatlan bírálónak bámulatát legnagyobb mértékben felkeltse. Azok, kiknek emlékezete 1867-ig visszaér, bizonyosan emlékezni fognak rá, minő, eladdig alig létezett változás történt akkor. Az alaptól kezdve mindent átalakítottak és nemzeti alapra helyeztek akkor annyira, hogy sok hazafi nem félelem nélkül tekintett a jövő elé s nem tudott szabadulni attól az aggodalomtól, hogy kulturánk veszedelmes

visszaesést fog szenvedni, miután a szükséges tanerők, taneszközök s mindennek előtt a nemzeti pedagógiai irodalom mindenhol hiányzott. Nehéz válság volt ez, de legyőztük s ma nagy öntudattal jelenthette ki a közoktatásügyi miniszter, hogy Magyarország kiveszi a maga részét abból a szellemi munkából, mely Európában folyamatban van.

Nagyon messze vezetne, ha a közoktatásügy minden terére kiterjedő exposé egyes részeire reflektálnánk s ezért befejezésül csak egyet akarunk különösen hangsúlyozni. Közoktatási kormányzatunk ma már eljutott ahhoz a stádiumhoz, hol a leggyakorlatibb célokra való tekintettel dolgozhatunk a közoktatáson. A tanerőket nemcsak az elméleti tanítás adására képesítik, hanem úgy kiképezik őket, hogy a gyakorlati gazdasági ismeretek egész bőségét adhatják az ifjúságnak utatvalóul az élet nagy útjára. Gyakran volt alkalmunk közvetlen közelből megfigyelni e fáradozások eredményeit és azt a benyomást érezzük, hogy ez a törekvés a legjobb gyümölcsöket fogja teremni. Csak feltétlen elismeréssel emlékezhetünk meg közoktatásügyi miniszterünk sokoldalú és szünet nélküli munkálkodásáról, a ki szilárd támasza és nagy dísz a Széll-kabinetnek, melyet joggal nevezhetünk a munkaminiszteriumának.

A marosvásárhelyi választási vizsgálat.
Széll Kálmán miniszterelnöknek a képviselőház ülésén a marosvásárhelyi vizsgálat tárgyában tett kijelentésével megegyezik a vizsgálatról szóló következő tudósítás:

T Á R C Z A.

Az egyforma világ.*)

Írta: Mikszáth Kálmán.

Karácsonykor sokat foglalkoztam a régi magyar krónikákkal, mialatt a gyerekek körülöttem a karácsony estéjén kapott játékaikkal mulatoztak. Ősök és utódok közt töltöttem ezt a néhány eszöndes napot.

A gyerekekkel velők születik a vizsgálódás ösztöne. A játékaikat, miután már egy kicsit gyönyörködtek bennök, szétszedik, fölbontják, mert az a kíváncsiság hajtja őket, mi lehet vajon azokban belül? Persze elkedvetlenednek, hogy annak, ami olyan tündéri benyomást tett rájuk előszörre, a belseje többnyire kőz vagy löször.

A gyerekektől magam is kedvet kaptam hasonló módon cselekedni az én krónikáimmal. Szétbontani, beléjük nézni. Át is dolgoztam egyet-kettőt és közzétettem a Pesti Hirlapban. Fölötté csodálkoztam azonban, hogy e régi krónikákba csupa mai emberekre akadtam. Ott voltak majdnem az összes

képviselőtársaim egy vagy más módon szerepelve. Látam kibukkanni az öreg Tiszát I. Endre udvarában, Szilágyi Dezsőt a Kálmánbányán. Polonyi fölkeresi Salamont a vadonban és rábeszéli, hogy jöjjön haza — persze nagy zavar támad ebből. Zsigmond királyt fogságba viszik a főurak Siklóstra, Olay és Hentaller szintén ott baktat nyomukban és biztatják őket: „El ne ereszsztétek valahogy.” Rosenberg hozza meg a hírt a klubba, hogy a királyt elfogták. Pulszky Ágoston nagy lármát csap, hogy mit okvetetlenkedik a kaszinó. „Szabadítsuk ki!” — telkesíti a mamelukokat Szivák, kik nem annyira a király sorsán búsulnak, mint inkább azon boszankodnak, hogy a kaszinó kezdeményezte.

Igy kavartam össze fantáziámban a mult a jelenrel s ahogy bele tudtam tenni az akkori eseményekbe a mostani embereket, épen olyan gyorsan illeszthettem be a régi alakokat a mostani világba.

Csak egy tűnt föl a régi emberek javára. Az a meggyőződés kezdett képződni, hogy azok megbátrabbak voltak és akezióképesebbek. Mennyivakmerő dolgot vittek keresztül! Honnan jöttek a mi mostani opportunistáink, a tapintatosak, ez óvatosak? Hogyan? Ezeknek nem volna meg családjuk a történelemben? Lehetetlen az! Talán csak nem termettek rózsafán?

Ujra elejéről kezdtem feltárkálni a krónikákat s íme, mégis ráakadtam II. András idejében az óvatosak — és genrejére, akiknek a maradékai most annyira el vannak szaporodva.

Mikor ugyanis II. Endre a Szentföldre ment az volt a közvélemény, hogy sohasem volt Magyarországon még akkora korrupció.

Sokan a királyi udvart okolták és respektive a királynét.

Bánk bán el is határozta, hogy megöli. Hanem Bánk bán politikus volt és azt gondolta magában: „Megosztom a felelősséget többekkel” s közlő sötét tervét a többi elégedetlen nagy urakkal.

Azok pedig szintén így okoskodtak:

— Jó lesz a felelősséget megosztani a primással is.

Elmentek tehát János érsekhez és elmondták neki a szándékukat.

János érsek meghallgatta őket, méltányolta az indokukat, hűmögött a kiviteli módok előadásánál, felhuzta szemöldeit, meg összeráncszolta a homlokát s azt a választ adta, hogy majd alszik rá egyet, most még nem mond se igent, se nemet, de egy pár nap mulva írásban felel nekik.

— Írásban? No az lesz még a legjobb.

Egy pár nap mulva csakugyan felelt is, de eképen okoskodott:

*) A kenyérből emlékalbumából.

A Sélley Sándor miniszteri biztos elnökeleto alatt kiküldött vegyes bizottság, mely a marosvásárhelyi véres választás ügyét van hivatva tisztázni, a legnagyobb buzgalommal folytatja a vizsgálatot. Van nap, hogy reggeltől késő estig szakítással az esti órákig folyik a kihallgatás s rengeteg azoknak a száma, kikkel a bizottság a való földerítése czéljából érintkezik. Nagyon nehéz a feladata a kiküldötteknek, mivel homlokgyenest ellenkező vallomásokat kapnak igen gyakran egy azon dologra vonatkozólag. A vizsgálat már mindazonáltal közeledik a befejezéshez s mint illetékes forrásból értesülünk, Sélley Sándor miniszteri biztos már egy-két nap múlva megteszi írásbeli jelentését Széll Kálmán miniszterelnök belügyminiszternek s vele egyidejűleg Plósz Sándor igazságügyminiszternek.

KÜLFÖLD.

— február 18.

Angol-bur háború. VII. Edward király első trónbeszédjében nem mutatkozik békés hangulatú uralkodónak. Meglehetősen fitymálól szól a burok-ról, a kik pedig másfél év óta tépázzak világbirodalma prestige-ének babérszárait.

„Haszontalanak” jelzi azt a guerillaharcot, a melylyel óriási hadserege nem bír megmérkőzni és semmi sem bizonyítja, hogy ezután szerencsésebb lesz.

Biztosra veszi a győzelmet s nem a maga, hanem a burok érdekében (?) mondja kívánnivalónak a „guerilla-harc” abbahagyását.

Ezt kevesen hiszik el trónbeszédjének; mert a Dél-Afrikából érkező hírek elég komor képeket nyújtanak az angol hadsereg helyzetéről.

A harcztérrel angol forrásból érkező hírek oly bizonytalanok s olyan lappálakkal dobálóznak, — öt halott, hat sebesült, egy halott, két sebesült, stb. — hogy világosan kitűnik, hogy eddig még abszolúte semmi eredményt sem értek el s a burok az angol tábornok urakat orruk alá fogva hurezoljaik egyik helyről a másikra, a nélkül, hogy az angolok a legcsekélyebb számbavehető sikert tudnának fölmutatni.

Milán király temetése.

Karlóca, febr. 16.

A halottat szállító vonat pont tizenkettőkor érkezett axitteni pályaudvarra. A vasutnál Cseh Ervin horvát bán, Petrovics szerb ezredes, Brankovics pátriárka és Bechtolsheim hadtestparancsnok várták a vonatot.

A mikor a vonat Pétervárad előtt elhaladt, a diszszázad tisztelgett, a zászlót meghajtották és a katonazenekar a szerb nemzeti himnuszt játszotta. A várfalról harmincz ágyulóvész hangzott el.

— Jó lesz megosztani a felelősséget valakivel. De kivel?

Addig-addig keresett valakit, még végre megtalálta. Ez a valaki volt az interpunkció. A vesszők felrakása. Hadd vigyék a felelősséget a vesszők!

És megírta híres levelét: „Reginam occidere nolite timere bonum est, si omnes consentuunt egonen contradico. (A királynét megölni nem kell félni jó ha mindenki beleegyező én nem ellenzem.)” Ebben a levélben ugyanis meg van a beleegyezés, de a tiltakozás is, minden csak attól függ, hogy rakjuk fel a kommakat.

Az elégtételnek, úgy látszik, úgy tudtak olvasni, ahogy ő nekik kellett, mert a királynét csak ugyan megölte Bánk bán és a felelősség egy nagy része az átkozott kommakat terhelte.

De ha az elégtételnek úgy értették a primás levelét, ahogy a malmukra hajtotta a vizet, én is úgy értem a régi krónikákban azt, ami a sorok között van s elmondhatom végre, hogy megtaláltam ezekben az urakban a mi ügyes, óvatos, a felelősséget másokra áthárítani szerető politikusaink ősapáit. Elmondhatom továbbá, hogy mindig mindnyájan éltünk és mindig mindnyájan fogunk élni és hogy nincs a világon soha egyéb komoly változás, csak az, hogy néha több, néha kevesebb a kenyer.

A koporsót diszbe öltöztetett temetkezési szolgák vették le a vonatról. A menet nemsokára megindult a templom felé. A gyászmenetben huszonöt négyesfogat vett részt. A halottaskocsit hat fekete ló húzta. A menet élén egy diszvértetbe öltöztetett lovas haladt. Az egész utvonalon nagy néptömeg nézte a fényes gyászmenetet. A templomban Brankovics pátriárka Szeves püspök és huszonhárom pap segédletével fényes papi talárban rövid gyászmisét czelebrált. Azután beszentelte a halottat, mire a gyászmenet Krusedolba indult.

Belgrád, febr. 16. Udvári körökben azt beszélik, hogy Sándor király, mikor az első táviratot megapta apja halálos betegségéről, azonnal Bécsbe akart utazni, de Draga királyné ellene szegült és azonnal a palotába hívatta a minisztereket, hogy akadályozzák meg a király elutazását.

Sándor király hevesen összezdorult e miatt a királynéval és a miniszterekkel, sőt a miniszterek közt verekedésre is került a dolog a nézeteltérés miatt.

A székelyföldi erdei legeltetések.

A székelyföldi erdei legeltetések tulságos korlátozása tudvalevőleg egyik legfőbb okozója a székely nép gazdasági nyomorúságainak. Az erdei legeltetések korlátozását természetszerűen követte a szarvasmarha-tenyésztés csökkenése, holott ez volt eddig legfőbb jövedelmi forrása a székely gazdáknak. E nagyon komoly körülményre hívja fel most a Székely Egyesület földművelésügyi miniszterünk figyelmét. Az egyesület fáradhatatlan tevékenységű elnöke, Dr. Bedő Albert nyug. államtitkár és országgyűlési képviselő terjedelmes fölterjesztést intézett az egyesület nevében Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urhoz, ki bizonyára a nála megszokott lelkeséggel karolja fel ezt a kiválóan fontos ügyet is.

A Székely Egyesületnek Dr. Bedő Albert által fogalmazott fölterjesztése így szól:

Nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszter Ur! Kegyelmes Urunk!

Egyesületünk számos tagjától és nevezetesen a székelyföldi közérdekek több kiváló képviselőjétől arról értesültünk, hogy a Székelyföld lakosságának szarvasmarha-tenyésztése az utóbbi években a legeltethető területek lényeges megapadása következtében nagy nehézségekkel, érezhető megromlással és hátrányokkal küzd; elannyira, hogy a minden rendű igényeiben köztudomás szerint magát a legsanyarubb mértékig korlátozó székely népünk önfentartásának lehetősége, a viszonyokat helyszíni tapasztalatokból ismerők előtt, folytonosan aggodalmasabbá válik; és pedig oly mértékben, hogy a panaszkokra méltán okot szolgáltató feletté nehéz életviszonyok, a terheit különben megadással viselő, kitaróan szorgalmas és munkás székely népünket már-már az eleséggedés és a kétség lejtőjére juttatja.

Ily körülmények között egyesületünk feladatából eredő kötelességünk, hogy részünkről is közbenjárjunk mindazokban az ügyekben, melyeknek körében teendő intézkedésekkel népünk megélhetési viszonyainak javíthatása eszközölhető. Ilyen közlelbi és sürgős kérdés ezzel az alkalommal az erdőkben való legeltetés gyakorolhatóságának lehető fokozása.

A székely községek földmívelő lakosságának, mint hogyvidéki népnek, köztudomás szerint, egyik leglényegesebb jövedelmi forrását az állattenyésztés és ezzel kapcsolatosan a házi szükségletre megkívántató tej képezi. Az utóbbi években azonban az erdőkben való legeltetésnek, a mulhatatlanul szükséges mértéknél nagyobb mértékben történt korlátozása, a szarvasmarha legeltetésének lehetőségét annyira leszorította, hogy ennek következtében az állattenyésztés tetemes hátrányokat szenved, jóllehet, hogy a székely vármegyék sok községében jelentékenyebb terjedelmű olyan erdők vannak, a melyek az erdőtürvényben megszabott feltételek szem előtt tartása mellett legeltethetők volnának, s mint erre a célra is felhasználták a marhatenyésztés előmozdítása által a székelyföld lakosságának megélhetésére felettébb szükséges és hasznos szolgálatot tehetnének, valamint igen jelentékenyek az olyan erdők is, melyek általában mint legelőerdők a legeltetési szükségletek kielégítésére lennének használandók.

A székelyföld földművelési és közgazdasági életének minden ágazatában sürgős segítyt igénylő állapotok megváltoztatására szükséges intézkedések között egyik leglényegesebb a marhatenyésztés érdekeinek hathatósabb felkarolása lévén, mely tisztelettel fordulunk Nagyméltóságodhoz, kinek böles és hasznos intézkedései a magyar földművelő nép javára minden irányban gondos figyelemmel terjednek ki, hogy a székely nép érdekeinek üdvös előmozdítása végett, kegyesen intézkedni méltóztatnék az iránt, hogy az erdészeti szolgálat törén működő helyszíni tisztvislő urak a székely községek és közbirtokosságok érdekeinél kiváló gondot fordítsanak arra, hogy mindazokban az erdőkben, amelyekben a legeltetés megengedhető, vagy amelyek általában jövőre, mint legelőerdők kezelhetők, a legeltetés megengedtesék, s illetve a birtokosok szükségleteire való tekintettel legelő-erdőkbe változtassanak át.

Nem akarjuk kétségbe vonni Nagyméltóságod előtt, hogy a kérelmünk tárgyát képező erdei legeltetések kérdésében fatermelési szempontból az eddig követett eljárás megokolható lehet, de azért mégis abban a meggyőződésben él egyesületünk, hogy Exzellenzeid is bizonyára egészen észszerűnek ismeri azt, ha a jövő érdekében szükséges áldozatok nem teljes súlyosságukkal, de a megélhetési viszonyaival arányban álló mértékkel nehezedenek a jelen korszakban élő nemzedékre s ha ennek életfentartására való tekintettel hosszabb időre kiterjedőleg éretik el az a kiűzött cél, mely az egyedüli erdőgazdasági szempontot tekintve kívánatos lehet. Ugyanezért azzal az alázatos kérésrel járulunk Exzellenzeid elé, hogy a székelyföldi erdőkben a legeltetés tulságos megszorításának alkalmazását jövőre mellőzni s a böles vezetése alatt működő erdészeti tisztviselő urakat figyelmeztetni méltóztatnék, hogy székely népünknek az erdei legeltetés a mulhatatlanul szükséges törvényes követelmények szem előtt tartásával ugyan, de a mindennapi megélhetésre szükséges segély alkalmazása végett az eddiginél fokozottabb mértékben engedjék meg s ebből a célból a királyi erdőfelügyelő urakat és az illető erdőhivatalokat kegyesen és mielőbb arra is utasítani méltóztatnék, hogy az erdei legeltetések gyakorolhatóságának megfelelő kiterjesztése iránt a községek, s illetve az érdekelt birtokosok meghallgatása mellett újabb helyszíni adatokat szerezzenek be, s jelöljék ki mindazokat az erdőket, melyekben a birtokos kívánata esetében a legelőerdő-üzem berendezhető, s illetve a melyekben a legeltetés most ugyan nem gyakoroltatik, de jövőre annak gyakorlása teljesíthető.

Mély tisztelettel maradván a Székely Egyesület nevében

Budapest, 1901. január hó 15.

Dr. Bedő Albert,
a Székely Egyesület elnöke.

E. M. K. E.

— Választmányi ülés. —

Kolozsvár, febr. 13.

E hó 12-én tartotta az E. M. K. E. havi választmányi ülését.

Elnökölt: Gróf Béli Ákos. Előadott: Sándor József. Jegyzett: Fekete Nagy Béla.

Elnök a gyűlést megnyitván, bejelenti, hogy dr. Csernátoni Gyula jegyző kimentette elmaradását. A mult ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítették.

T. alelnök-főtákar havi jelentését örvéndetes tudomásul veszik. A választmány különösen örömmel értesült pedig a február hónap 18-án örv. báró Bánffy Zoltánné elnökeleto alatt tartandó Enkebál előkészületeiről és a nagy érdeklődésről, mely a bál iránt nyilvánul.

Merza Lajos főpénztárnok jelentése szerint az egyesület mult havi forgalma 14,338 k. 55 f., ebből készpénz bevétel 14,034 k. 66 f., összes vagyron 2,701.742 k. 81 f.

Ugyanezak főpénztárnok bemutatja a mult évi forgalmi és vagyronkimutatást, mely szerint a folyó bevétel és kiadás 167.563 k. 53 fillér volt a bevételi főlöslégből határozottatik, hogy 10,758 k. 99 f. a néhai Bethlen Gábor gróf népiiskolai emlékalapítványhoz csatoltassék, melylyel a 20,000 koronára

tervelt emlékalapítvány létrehozva van. A 3944 k. 63 f. főleg a tőkealapozó csatlakoztat. Az alap-
vagyont külön szaporodott a Mohay Károlyné-féle
100,000 koronás ingatlan hagyatékkal.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az algyógyi
székely földmívelőiskola téli félévi vizsgáját február
hónap 25-ére tűzte ki, az ellenőrző-bizottság a ki-
szállásra fölhívatik.

Kisbesei Emke-iskola dologi kiadásaira 81 ko-
rona 21 fillér kiutaltatik.

Segesvári kisdóvó dajkaja 50 K. rendkívüli
segélyben részesül.

Az Alsó-Jarában létesíteni szándékolt magán
kisdóvó felszerelési költségeit az Emke megadni
hajlandó, ha az óvó létesítésének egyéb költségeiről
megnyugtató fölvilágosítás adatik.

A brassói ref. egyházközség betérjesztvén folyó
évi költségvetését, a 400 K. segély ez évre is ki-
utaltatik.

A Kisbesei Emke iskola padjainak átalakítása
elrendeltetik.

Reményi Antal jogtanácsos javasolja, hogy a
közös hadi tengerészet gépészeti szakmájánál erdélyi
és főleg székely ifjak is alkalmaztassanak. A propa-
gálás elfogadtatik.

Temesvári gyűjtőgyár decz. óról 749 K. 93
fillért; Flóra stearin gyertyagyár jan. óról 26 K.
34 fillért; Ujpesti pamutipar r. t. 58 K. 77 fillért;
Halász Perencz és Pál az Emke szivarkahüvelyek
után 120 K. 60 fillért számolnak el. Szolgálat ör-
vendetés tudásul.

Hochsinger testvérek Emke-pecsétviasz és Emke-
tinta szintén elfogadtatnak.

A Schomburg és Stegmann ezég felvidéki törpe-
fenyő fürdőkvonatoknak Emke név alatt terjesz-
tése bizonyos feltételek mellett elvileg elfo-
gadtatik.

Egy nagyváradai festékkereskedő Emke szoba-
padló fénymázát óhajtván forgalomba hozni; hatá-
rozat előtt minta beküldése kéri.

Erdőfalvi és rengeti erdők kezelési kiadásá-
ban 110 k. 17 fillér megszavaztatik.

Homoród hévízi és szederjesi Emke, daloskör
alapszabályai megerősítettnek.

Számos kisebb ügy letárgyalása után az ülés
az elnök elítélésével ért véget.

Ujdonságok.

— **Halálozás.** Özvegy Idinger Józsefné szül.
Maleher Anette, Maleher Mór brassói tekintélyes keres-
kedő testvérnéje, f. hó 18-án este, tüdőgyulladás kö-
vetkeztében, munkás életének 70-ik évében, elhunyt.
Temetése szerdán délután szép részvét mellett ment
végre. Nyugodjék csendesen.

— **Új ügyész.** A kézdívasárhelyi kaszinó mult
vasárnap tartott közgyűlésében a Kókossy Károly
halálával megüresedett ügyészi állásra egyhangulag
Dr. Balogh Vendel, közügyeink e lelkes és áldo-
zatkész munkását választotta meg.

— **Jótekonyczélú alapítvány.** Uzon Barabás
Ferenccz szül. Szűcs Vilma gyógyszerésznő a
kézdívasárhelyi „Stephanie menedékház” alapítókéje
növelésére 200 koronás alapítványt tett. A szép tett
nem szorul dícséretre, önmagában hordja az elis-
merést.

— **Halálozás.** Peselneki Gábor Endre, pesel-
neki m. kir. áll. iskolai tanító, m. kir. anyakönyv-
vezető, r. kath. énekvezér, a háromszékvármegyei
tanítótestület egyik szerény, de képzett, munkás
tagja, életének 56-ik, boldog házasságának 32-ik s
áldásos tanítói működésének 36-ik évében Budapes-
ten a rókus kórházi klinikán, hová pár hónap előtt
gyógyulást keresni ment, f. hó 15-én este a hal-
doklók szentségének ájtatos felvételé után, család-
jának végtelen fájalmára, jobb létre szenderült.
A boldogult derék tanügyi munkást mult vasárnap
délután helyezték örök nyugalomra Budapesten, a
központi temetőben. Nyugodjék csendesen.

— **Kriványi elítélve.** Az aradi híres sik-
kasztó megyei pénztárost, Kriványi Jánost, az aradi
kir. törvényszék elítélte 9 évi fegyházra s az összes
elsikkasztott pénzek megfizetésére.

— **Virághullás.** Czirmai Lujza, Czirmai Árpád
áll. tanító és neje Bányai Izidóra 8 éves kis leánya
febr. 20-án, difteritisben, altorjai Barthos Ágnes 11
éves korában, febr. 19-én hashártyagyulladás köv-

keztében kézdívasárhelyen váratlanul elhunytak.
Mindkét kedves kis leánya a kézdívasárhelyi áll.
el. leányiskolának volt kitűnő növendéke. A kegye-
let és szeretet virasszon édes álmaik fölött.

— **A nőgyesület kalikó bálja** hushagyó
kedden igen szépen sikerült. Jövő számunkban majd
részletesen fogjuk ismertetni.

— **Gyilkosság.** Mult szombaton febr. 16-án
volt az esküvője Almásban Farkas József földmí-
vesnek Mátyás Borbálával. A sok vendég között
részt vettek a menyegzői lakomán Lemhényi Varga
József néjével s mostoha fiával, valamint Fábán
Tamás almási lakos is. A násznép vígan mulatott
egész éjjel s csak egy izben zavarta meg a mulat-
ságot egy kisebb veszekedés, mely, Varga József és
Fábán Tamás között holmi nézet eltérés miatt
történt. Látszólag azonban kibékülhettek, mert mi-
dön Vargák szekerükre felülve Lembény felé indultak
felvették szekerükre Fábán Tamást is, ki őket
Almásból ki akarta kísérni. A kísérés azonban Fá-
bán Tamásra szomorúan végződött. Dél előtt 10 óra
felé ugyanis a templomba menők a mezőn Fábán
Tamást agyon ütve, vérében megfagyva találták. A
gyanú természetesen Varga Józsefekre irányult. A
vizsgálat folyik.

— **A szenvedély rabja.** Szentkatolnai Czibak
János sohasem volt tisztában az enyém, tied, övé
fogalmával s e miatt nemrégiben ült be 3 hónapot
a kézdívasárhelyi kir. törvényszéki fogházban. Mikor
kiszabadult, a fogház konyháján betévedt s egy
15—18 krajczár értékű kúst magával talált vinni.
Ám a fogházfelügyelő észrevette Czibaknak újabb
fogalomzavarát, jelentést tett a bíróságnál, mely az-
tán Czibakot a napokban, a késnek túlságos szere-
tete miatt épen 4 havi fogházbüntetésre ítélte s így
Czibaknak lesz ismét elég ideje elmélkedni a hü-
vösben a tízparancsolat megszegése miatti szomorú
következmények felett.

— **Munkás-zavargás Budapesten.** Sok ezer
munkás van hónapok óta rendes kereset nélkül s
ezek száma napról-napra szaporodik. Iparosok, ke-
reskedőségek, elbocsátott lapidíjasok éheznek és
koldulni kénytelenek. Bizonyos igaz, hogy hasonló
nyomor még nem volt a magyar fővárosban soha,
mint most. De a közjótékonyság sem volt semmi-
kor oly nagy, mert minden jó ember iparkodik se-
gíteni közvetlenül is és a jótekonyczélú egyesület által
is. A polgárságnak ezt a nemes áldozatkészséget
rosszul hálálják meg azok, a kik ablakait beverik
s üzleteit ostromolják. Folyó hó 15-én délután és
este zendülésnek is boilló nagy szociálista rendza-
varás történt a főváros legnépesebb utcáiban. Hogy
a szociáldemokraták rendezték, nem szenved kétsé-
get, mert hiszen körmenetre indultak az újpesti ut-
ról jöve föliratostáblákkal, melyekre az volt írva:
Kenyeret és jogot! s azt kiáltották: Eljen a nem-
zetközi forradalmi szociáldemokrácia! A forra-
dalom abból állt, hogy mindenütt beverték az abla-
kokat, kávéházakban, üzletekben és földszinti ma-
gánlakásokon az Erzsébet- és József-városban s az
üres parlament elé akartak vonulni, hogy fenyege-
téseiket és követeléseiket a kormány és országgyűlés
jobban megértse. A rendőrség szétkergette a töme-
get, de ez a vezetők jól kiesztelt terve és szereposz-
tása szerint guerrillasapatokra oszlott, egyik erre,
a másik amarra ment kiabálni és üveget törni.

— **Sikerült vaddisznóvadászatot** rendeztek
Kovácsnán Deák Béla, legifj. Deák Károly, Finta
József helybeli s Kocsis István és Zoltán márkos-
falvi lakosok, a kovásznai Horgász feletti erdőben, e
hó 16, 17. és 18-án. A 3 napon át tartó farszto
vadászaton naponként egy, összesen három darab
disznó került terítékre; ebből két hatalmasan kifej-
lett kan esett zsákmányul, melyek közül egyik, az
elsőszulyszármazásával, 115 kgr., míg a másik 112
kgr. súlyt húzott. A vadászat sikerét a márkosfalvi
vendégvadászok jól kitanított, u. n. „disznóskopó”-ja
nagyban biztosította, mert az verte fel a rengetegben
tanyázó vadakat, s kerítette puskaeső elé. Sőt a
gazdája is neki köszönheti életét, amennyiben a már
megsebzett, s a bősziulten Kocsis Istvánra törő kan-
nak hátulsó lábába harapva, azt megfordulva kény-
szerítette. Mivel a veszélyes helyzetbe került vadász
a nagy hidegben megfázott s fegyverét gyorsan nem
használhatta, ha a hű kutyája a vad nyomában nem
lesz, életével fizethette volna meg a kovásznai ki-
rándulást. Az elejtett duvadaknak Kovásznán sok
bámolója volt. A falu erdőiben a vaddisznók külön-

ben nagyon elszaporodtak s így bátran elmondhat-
juk, hogy a vadásztársaság jól kiérdemelte a vadá-
szatok után a maga rendezte vadászlakomát.

— **Milán kutyája.** A kutya hű állat. Ez az
állító mondat, melyből oly sokszor keresték már ki
az alanyt és állítmányt, újból szerephez jutott. Milán
király halálos ágya közeléből hiányzottak azok, a
kik még a szegény napszámos emberek betegágyát
is körül szokták állni s a száműzött király után
alig sóhajtottak valaki. A kutya azonban hű állat s
együtt szenved a gazdájával. A Milán kutyája gon-
dolkodóba esett s az emberek kegyetlensége és hű-
dagsége fölött ekkép medített:

— Itt az alkalom, hogy bebizonyítsam az ös-
régi állító mondat igazságát. Rossz kutya volnék,
ha én is elhagynám a gazdámat s egőzséges tüdő-
vel, farkesóval járnék a világban, mikor a felsé-
ges ur meghal. Ezt én nem teszem. Kutya vagyok
ugyan, de mégsem olyan gyalázatos kutya, hogy
ilyesmire vetemedjem.

Miután ilymódon medített a király kutyája,
fájdalmasan vonyított, s az orvosok csakhamar kons-
tatálták rajta, hogy tüdőgyulladásba esett. A király
egyre gyöngült, egyre sápadtabb lett s a betegszo-
bából aggodalmas arccal jöttek ki az orvosok.

— Meghalt — mondta a doktor szomorúan.

— Meghalt? — gondolta a kutya s megint az
állító mondatra gondolt.

— Ő meghalt, én sem élhetek — mondta
magában — s este odavánszorgott a kályha sar-
kába és kisenvedett. A gazdája után ment, pedig
az állító mondatban, az oly sokszor megtálat állí-
tmány szerint, ő csak állat volt. Ellenben a fia, Sán-
dor, az király s az sem a haldokló édes atyját, sem
a ravatalon nyugvó apát nem kívánta látni.

— **Mai lapunkkal** veszik olvasóink Barabás
Ferenccz uzoni gyógyszerész hirdetését a sütőpataki
„Villma forrás” vizéről, melyet az országos köz-
egészségügyi tanács meghallgatásával a nagymélt.
belügyminiszter „G y ó g y v i z n e k” minősített. Em-
lített gyógyvizet olvasóinknak szíves figyelmébe
ajánljuk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Esküdtszéki tárgyalások.

K.-Vásárhely, 1901. febr. 19.

Tegnap tartott meg ez évben az első esküdt-
széki tárgyalás a kézdívasárhelyi kir. törvényszék-
nél, általános érdeklődés mellett.

Elnök: Elekcs Béla, kir. táblai bíró, bírák:
Dr. Gulya László, Ungur Péter, jegyző: Baló Ödön
voltak. A kövvádloi tisztelet Stocker Antal kir. ügyész
teljesítette.

Vádolt: Balázs János esikmadarasi illető-
ségű, helyi szolga, ki gyűjtogatás büntetével volt
vádolva. Védő: Dr. Herepei Iván.

Az esküdtszék a következőleg alakult meg: 1.
Bartha Árpád, mészáros Sepsiszentgyörgy. 2. Bitai
Gyula, birtokos Léczfalva. 3. Cseh Vince, birtokos
Alosernáton. 4. Kovács Gábor, szabó S.-Szentgyörgy.
5. Molnár Zsigmond, birtokos Martonfalva. 6. Páll
Imre, másodbíró Kézdíszentlélek. 7. Sándor István
földmívelő Léczfalva. 8. Szabó Albert, birtokos
Czofalva. 9. Szabó József János, földész Páva. 10.
Szabó János, mészáros K.-Vásárhely. 11. Ifj. Vass
Ferencz, községi bíró Albis. 12. Zsigmond Pál, bir-
tokos Lemhény.

A vád szerint Balázs János, ki szolgálai minő-
ségben volt alkalmazva Kézdívasárhelyen, Zsigmond
Balázs esikmadarasi mesternél, saját beismerése szerint
a mult 1900. évi decz. 18-án bosszából felgyújtotta
a Zsigmond Balázs esirét, mivel ez őt megverte s
szolgálatából elbocsátotta.

A vád után Dr. Herepei Iván tartotta meg lé-
lektani alapokra fektetett, nagyon ügyes védőbeszé-
dét, mie a kövvádoló szépen megokolt reflexióját
megtévén, az esküdtszék visszavonult határozat-al-
kotásra, melynek eredményeként rövid idő múlva az
esküdtök elnöke megtette jelentését, hogy Balázs
Jánost az esküdtszék a gyűjtogatás büntetésében
bűnösnek mondotta ki. Erre a kir. bíróság visszavo-
nult, a tanácskozás megejtése után elnök Elekcs
Béla felolvasta a kir. törvényszék ítéletét, mely sze-
rint vádlott őt évi fegyházra ítélte. Vádolt
is, védője is felebbezést jelentett be az ítélet ellen.
Ezzel az 1-ső napi fő tárgyalás véget ért.

EGYESÜLETI ÉLET.

A kézdivásárhelyi kaszinó közgyűlése.

— febr. 18.

Régen nem volt a kaszinónak olyan népes és érdekes közgyűlése, mint a tegnapi. Ugy a tárgyszorost, mint a nagy érdeklődés különösen ünnepélyessé tették a mostani közgyűlést, mely a kaszinó életében immár az 58-ik volt.

Fejér Károly kir. járásbíró, a kaszinó érdemes elnöke vezette a közgyűlést; előadó dr. Török Andor polgármester a kaszinó titkára, jegyző dr. Vargha Béla ügyvéd volt.

Az elnöki megnyitó egy kedves visszpillantás volt a kaszinó majdnem 60 éves múltjára. Szeretettel és az elismerés hangján parentálja el a kaszinó halottjait: Török Bálintot, a ki éveken át buzgó pénztárosa s tevékeny választmányi tagja volt a kaszinónak; Kökössey Károlyt, ki az ügyészi tisztelet töltötte be elismerésre méltóan s végül Benkő Sándor szeszgyárost, ki áldozatkészségével mindig támogatója volt a kaszinó ügyeinek. A közgyűlés a szép elnöki megnyitó beszédet lelkes éljenzessel honorálta; az elhunyt tagok halála fölött jegyzőkönyvileg meleg részvételt fejezte ki, melyet a hátramaradtak családjaival részvétiratban is közölni határozott.

A titkári jelentés következett most. Hogy mennyire helyes volt ezt beilleszteni a közgyűlés keretébe, mutatja az az általános helyeslés és éljenzés, mely a jelentésre unisono felugrott s mely szölt a szép jelentésnek úgy, mint kitűnő előadójának: a titkárnak. A közgyűlés feszült figyelemmel hallgatta,

ugyszólván élvezte a gyönyörűen megírt, tartalomban gazdag előterjesztést, mely míg egyfelől egész részletesen beszámolt a múlt év eseményeivel, másfelől a múltból következtetve a jelenre, logikus alapon megajánlta a kaszinó jövő képét, közben-közben lelkes hangulatot keltve a közgyűlés tagjaiban. A jelentést lapunk jövő számában közölni fogjuk. Ez fölment a további részletezésről. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy a közgyűlés Benkő Gyula, M. Székely János és Nagy Károly indítványára egyhangú lelkesedéssel fejezte ki elismerését dr. Török Andor titkárnak nemesak szép jelentéséért, hanem azért az izzó ügyeszeretettől áthatott lelkes munkásságáért is, melyet a kaszinó ügyeinek vitelében, mint titkár kifejtett a lefolyt évben.

A titkári jelentéssel kapcsolatban hosszas vitakozás merült föl az ugynevezett Kossuth-szoboralap kiáltás s miként leendő kezelése fölött. Benkő Gyula alappénztáros ellenőrzést kér, mivel a Kossuth-szobor bizottság tényleg nem működik. Nagy Károly, Molnár Józsiás, orsz. képviselő, M. Székely János, dr. Török Andor, Vajna Gáspár, ifj. Jakab István és Fejér Károly járásbíró felszólalásai után a közgyűlés elhatározza, hogy a kaszinó csak azon esetben kezeli a Kossuth-szoboralapot és ekkor szívesen, ha erre a Kossuth-szoboralap bizottsága fölkeri, különben nem lehetvén megállapítani az illetékességet a kezelés átvételére.

A titkári jelentés után Nagy I. Lázár tette meg a pénztárosi jelentést 1900-ról. Mindenekelőtt elismeréssel adózik Jakab István alelnöknek, hogy a pénztárt az ő betegsége miatt majdnem az egész 1900-ik évben kezelni szíveskedett. Majd részletesen beszámol a kaszinó bevételeiről és kiadásairól. E szerint a múlt évi bevétel volt 3992 korona 28 fillér, kiadás 2755 korona 27 fillér, pénzmaradvány 1901-re 1237

korona 01 fillér. Hátrálékban van tagdíjakban 406 korona, melyet főlhajtása ezőljából teendő intézkedésre a választmány figyelmét főlhívta a közgyűlés. Fejér Antal, Kupán József és Wertán Venczel számvizsgálók jelentése következett ezután, melyet a közgyűlés köszönettel vett tudomásul s jegyzőkönyvi elismerést nyújtott úgy a pénztár kezelőinek, mint a buzgó számvizsgálóknak. Az 1901-ik évi költségvetést 1900 korona bevétellel s ugyanannyi kiadással elfogadta a közgyűlés s elismeréssel vette tudomásul a könyvtárosok: Jancsó Géza és Vajna Károly jelentését is, melyből fölemlítjük, hogy a kaszinó könyvtárában 1900 december 31-én volt 1853 mü 2488 kötetben. Zajzon Sándor gazdai jelentését is mely szerint a kaszinó butorainak s felszereléseinek becsértéke 2996 korona 34 fillért teszen, s ez évben csak 6 korona 96 fillér értékű tárggyal szaporodott a felszerelés: helyesléssel vette tudomásul a közgyűlés s gazdának munkásságáért köszönetét nyújtotta. Az ügyész helyettes dr. Vargha Béla pár szóból álló jelentését is örömmel vette tudomásul a közgyűlés s ezután megejtette a szükséges időközi választásokat a választmányban megüresedett helyekre. Megválasztattak rendes választmányi taggá Reissner Hugó honvéd őrnagy, vál. póttagokká: Benkő Gyula, Ungur Péter, dr. Bodor Ferenc és dr. Dávid János.

Végül indítványokat tárgyalt a közgyűlés. A vigalmi bizottság megalakítását, a társas estélyek rendezését, az 1902-ben megtartandó 60 éves jubileum előkészítését a választmányra ruházta át, a 60 éves múlt történetének megírását dr. Török Andor titkár és Vajna Károly könyvtárosra bízván. Vegül a lapok megrendelése fölöl intézkedéssal ezzel az elnök életetése mellett szét oszlott a közgyűlés.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos ifj. Jancsó Mózes. Főmunkatárs: Vajna Károly.

108—1901. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1900. évi V. 480. számú végzése következtében Zajzon Lázár ügyvéd által képviselt Kézdivásárhelyi Takarékpénztár javára Felesernátoni Rákosi Demeter és Társa ellen 770 korona s jár erejéig 1900. évi december hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1630 koronára becsült következő ingóságok u. m.: Rákosi Demeternél négy nagy ökör, 2 hizott sertés 1200 K. értékű; Szaniszló Ferenczénél 2 drb 1 éves borjú, 2 drb 2 éves borjú, 12 öl tűzifa, 430 K. értékű, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1900. V. 486. számú végzése folytán 770 korona tökékevetelés, ennek 1900. évi május hó 18-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 95 K. 54 f.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Felesernátoni község házánál leendő eszközölésére 1901. évi március hó 2-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhely, 1901. évi febr. hó 10-ik napján.

(23. 1—1.) **Kakutsi Ádám,**
kir. bírósági végrehajtó.

111—1901. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1900. évi V. 659. számú végzése következtében Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt Zabola község javára, márkosfalvi Beczö Kata és Társa ellen 2000 K. s jár. erejéig 1900. évi december hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján foglalt és 1162 koronára becsült következő ingóságok u. m.: Beczö Katánál egy fakó és pej ló 120 K. értékű; Beczö Szarenánál lovak, bivalok, sertések, juhok, malacok, szekerek 1042 K. értékű, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1900. évi V. 659. számú végzése folytán 2000 K. tökékevetelés, ennek 1899. évi július 1-ső napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 89 korona 80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Márkosfalván a község házánál leendő eszközölésére 1901. évi március hó 4-ik napjának d. u. 1 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhely, 1901. évi febr. hó 11-ik napján.

(22. 1—1.) **Kakutsi Ádám,**
kir. bírósági végrehajtó.

Ny. Ifj. Jancsó M. nál Kézdi Vásárhelyt.

131564. VII. a. sz. m. kir. belügyminiszteri engedély.

ÚJ GYÓGYVIZ!!

a Bodoki Sütőpataki

„VILMA-forrás”.

A „Vilma-forrás” Háromszék vármegye Bodok község határában Sütőpataka erdő-dűlőben, a tengerszint felett 560 m. magasságban buzog föl. Vegyelem- zés szerint a „Vilma-forrás” vize a földes égványos savanyúvizek csoportjába tartozik, kristálytiszt, kellemes ízű, egyike a legkedvezőbb vegyi összetételű ásványvizeknek.

A „Vilma-forrás” mint gyógyviz kórházakban tett kísérletek alapján sikerrel alkalmazható:

a légzőszervek és gyomor hurutos bántalmainál, vesebajoknál, hólyaghurutnál, étvágytalanságnál, székrekedésnél, Brightkórnál, húgyfővény-nél, gyermekek csontképződésénél.

A „Vilma-forrás” mint élvezeti víz kristálytisztasága és kellemes savanykás ízű-nél fogva páratlan ásványviz. Nagyobb mérvű használat után sem időz elő puffadást, gyomorbéli rendetlenséget. Borral, gyümölcs-szörpökkel jól pezseg, a bor színét nem változtatja.

A „Vilma-forrás” vizének, mint gyógy és élvezeti ásványviznek ezen előnyös tulajdonainál fogva, egyetlen háztartásból sem szabad hiányozni.

Szétküldési központ: **Sepsi-Bodok.**

Főraktár K.-Vásárhely város részére Kovács Sándor kereskedő urnál. Gelenczén: Opra József vendéglős urnál.

BARABÁS FERENCZ, gyógyszerész,
a „Vilma-forrásviz” kezelője.

(21. 1—0.)

Eladó ház.

(18. 3—3.)

A kantában a gymnasiummal szemben lévő

LAKHÁZ,

mely a Szőcs József tulajdonát képezi, szabad kézből eladó. Értekezhetni lehet Szőcs Mózes urnál Kézdi-Vásárhelyt.